

**GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS
EUROPAUDVALG**

30. april 2009
J.nr. 2206/1196-0003
Ref. ahk/ncl

Grøn bog ”Et europæisk energinet, der sikrer forsyningerne, bæredygtigheden og konkurrenceevnen”

KOM(2008) 782 af 13. november 2008.

Revideret notat

Notatet er også oversendt til Enerkipolitisk udvalg

1. Resumé

For at nå EU's klima- og energipolitiske målsætninger inden for bl.a. vedvarende energi og reduktion af drivhusgasser er det nødvendigt, at de europæiske energinetværk tilpasses.

Kommissionen har på den baggrund fremlagt en grøn bog om et europæisk energinet.

Grønbogen lægger op til en debat om, hvordan EU bedst kan fremme de nye energinet, der med et passende finansieringsgrundlag kan bidrage til målsætningerne, der er fastsat i EU's 2. strategiske redegørelse.

2. Baggrund

EU's klima- og energipakke som der blev opnået politisk enighed om på Det Europæiske Råd i december 2008 forpligter medlemslandene til at fastsætte ambitiøse mål for udbygning med VE og reduktion af drivhusgasser, men disse mål kan kun opnås, hvis el- og gastransmissionsnettet udbygges tilstrækkeligt. EU's politik vedrørende energinettet skal derfor bringes på linje med EU's klima- og energipolitik i øvrigt.

Udgangspunktet har hidtil været, at energinettene skal være selvfinansierende. Men i betragtning af de udfordringer Europa står over for, når det gælder forsyningssikkerhed, og de omfattende investeringer Europas energinet har brug for, finder Kommissionen det nødvendigt, at EU styrker sin politik for udviklingen af energinettet. Som indsatsområder nævner Kommissionen fx mægling i tilfælde, hvor det ikke lykkes offentlige og private parter at gøre fremskridt i centrale projekter af europæisk betydning samt en revision af finansieringsgrundlaget, navnlig programmet for de transeuropæiske energinet (TEN-E), så det bedre opfylder de politiske mål. Programmet TEN-E har siden starten i 1996 ydet støtte til undersøgelser af energiinfrastruktur af europæisk interesse, men der er kun begrænsede midler til rådighed, og der ydes sjældent direkte investeringsstøtte.

3. Hjemmelsgrundlag

Hovedparten af initiativerne vedrører forbedret international koordinering, som ikke nødvendigvis kræver særskilt hjemmel. TEN-E programmet er hjemlet i EF-Traktatens artikel 155. Med baggrund heri er der opstillet særlige retningslinjer, jf. Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 1364/2006/EF samt 680/2007/EF fsva. den finansielle støtte til programmet.

4. Nærhedsprincippet

Grønbogen rejser ikke i sig selv spørgsmål om forholdet til nærhedsprincippet, idet der ikke er tale om et konkret forslag til lovgivning.

Grønbogen beskæftiger sig med muligheden for på længere sigt at realisere et fuldt integreret og fleksibelt europæisk energinet, hvilket ikke i tilstrækkelig grad kan efterleves ved udelukkende nationale tiltag, idet nettene i de nye medlemsstater ikke er fuldt ud forbundet med hinanden og med de gamle medlemsstater. Derfor vurderes det i givet fald hensigtsmæssigt med tiltag på EU-niveau med henblik på at sikre, at alle EU's medlemsstater kan høste det fulde udbytte af det indre marked for energi.

5. Formål og indhold

Formålet med grønningen er at indhente synspunkter om, hvordan EU bedst kan fremme de nye energinet, som Europa behøver ved hjælp af alle de midler, der er til rådighed. Grønbogen peger på en række større strategiske projekter, som EU kunne fremme for at styrke solidaritet, bæredygtighed og forsyningssikkerhed. De væsentligste elementer i grønningen er følgende:

- Støtte til udvikling af energinet, herunder revision af TEN-E retningslinjerne eller egentlig erstatning med et nyt stærkere instrument.
- TEN-E målene bør baseres på EU's energipolitik (20-20-20-målene)
  - Formålet bør udvides til LNG og gaslagring og evt. olierørledninger
  - Der skal fokuseres på et mindre antal strategiske projekter af særlig europæisk interesse
  - Der skal koordineres med finansieringsinstitutionerne EIB og EBRD
  - TEN-programmets budget er fortsat en begrænsende faktor, og EU bør overveje hvilke muligheder der er for at forøge budgettet.
- Smidiggørelse af administrative og reguleringsmæssige procedurer, herunder udpegning af koordinatore for 4 særligt prioriterede projekter:
  - Sammenkobling af Litauens og Polens elnet
  - Sammenkobling af Frankrigs og Spaniens elnet
  - Udvikling af et havmøllenet i Nord- og Østersøen
  - Gasforsyningssikkerhed, Nabucco gasrørledningen
- Den tredje liberaliseringspakke styrker samarbejdet mellem el- og gassystemoperatøerne i europæisk samarbejde (ENTSO). Grønbogen nævner øget integration med etableringen af en fælles europæisk TSO som en mulighed

Kommissionen har udpeget et antal konkrete projekter i den anden strategiske energiredegørelse (KOM(2008)781 med henblik på at kunne nå sine klima- og energipolitiske mål:

- Sammenkoblingsplan for Østersølandene – er efterfølgende udmøntet i det igangværende arbejde med en Baltic Interconnector Plan
- En ny sydlig gaskorridor, herunder etablering af Nabuccogasledningen
- Middelhavs-energi-ring
- Etablering af nord-syd-forbindelser mellem el- og af gasnettene i Sydøsteuropa (NETS-projektet)
- Plan for et Nordsønet

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Der er tale om en grønbog som ikke i sig selv har konsekvenser for dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Der er tale om en grønbog som ikke i sig selv har konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Opfølgning på grønbogen vil sandsynligvis medføre udgifter på EU's budget og eventuelt på det danske statsbudget.

9. Høring

Grønbogen har været i høring hos institutioner og organisationer med relation til energisektoren. Der er modtaget høringssvar fra Dansk Energi, CO Industri, Landsorganisationen i Danmark (LO), Energinet.dk og Danmarks Naturfredningsforening.

Dansk Energi er enig i de prioriteringer og problemstillinger som rejses af Kommissionen, og noterer at det er særdeles vigtigt, som forudsætning for et velfungerende elmarked, at få udbygget det europæiske eltransmissionsnet. Vedrørende TEN-E nævnes, at der er behov for en overordnet og europæisk koordinering og styring for at overkomme regionale barrierer, fx i form af langsigtet investeringsplan som nævnt i 3. liberaliseringspakke.

CO Industri roser Kommissionens oplæg, og hæfter sig især ved det integrerede fokus på forsyningssikkerhed og konkurrenceevne indenfor de rammer, der sættes af ønsket om en bæredygtig udvikling. Konkret nævner CO Industri, at visionen om et fleksibelt europæisk net bør være fælles for alle energinet, men anerkender også, at investeringer i fælles transmissionsnet er omkostningskrævende. Men set i lyset af den stigende ledighed og den økonomiske afmatning i Europa finder CO-Industri, at det også vil have positiv beskæftigelseseffekt.

LO støtter det fremlagte forslag med henblik på at nå de klima- og energipolitiske mål og understøtte forsyningssikkerheden. LO bakker op om udviklingen af en mere målrettet og struktureret strategi for forskning og demonstration vedrørende europæiske net.

LO er enig i, at TEN-E bør udvikles til at være et redskab, der tjener forsyningssikkerhed, miljø- og solidaritetsmål. Samlet set finder LO det positivt, at der i grønbogen lægges op til en revision af det europæiske energinet, så det i langt højere grad sikrer både bæredygtighed, forsyningssikkerhed og konkurrenceevne og udvikles så det bidrager til at nå VE-målene.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) anerkender behovet for at investere i det europæiske energinet, ikke mindst for at kunne leve op til ”20-20-20 målsætningen”. Dermed støtter DN ligeledes at, det er nødvendigt, at EU’s netpolitik bringes fuldt på linje med EU’s energipolitik. Hvilket blandt andet indebærer, at nettet kan kapere en stigning i vindmøllestrøm, og at denne kan udnyttes optimalt og på tværs af grænser. DN ser gerne, at jordkabler bliver prioriteret i planlægningen på trods af de højere omkostninger.

Energinet.dk finder overordnet, at hovedparten af grønbogen er relevant for at styrke procedurer til fremtidige infrastrukturprojekter og for at inddrage relevante stakeholders i processen. I forbindelse med processen omkring planlægning og godkendelser anbefales guidelines for ’best practice’ dog således, at der forsat er respekt for lokale godkendelsesprocesser. Med hensyn til forskning og udvikling mener Energinet.dk at der bør etableres et fælles forum, hvor alle interesserede TSO'er kan medvirke i F&U arbejdet. Der kan fx formuleres fælles årlige udbud af emner til F&U projekter. TEN-E foreslås opdelt i to separate puljer til henholdsvis investeringer i anlæg og støtte til studier. Opdelingen i to forskellige puljer vil styrke gennemsigtigheden i fordelingen af TEN-E midlerne og gøre det klart, hvilke midler der er til rådighed for projekter. Den lange tid, der går fra ansøgningsfristen til midlerne bliver uddelt, er problematisk og kan forsinke igangsættelse af projekter. EU bør i særlig grad sætte fokus på projekter, der involverer flere forskellige lande og flere forskellige lovgivninger. Prioriteringen af sådanne projekter vil i højere grad styrke harmoniseringen af lovgivning i forskellige lande og den videre proces om en fælles europæisk energistrategi.

Det reviderede grundnotat har været i høring i Klima- og energipolitisk Specialudvalg den 8. april 2009.

Dansk Fjernvarme mener, at der bør være en større opmærksomhed på fjernvarme og –køling i forhold til energiinfrastrukturpolitikken. Der bør være en ligevægt mellem indsatsen for fjernvarme og –kølinginfrastrukturer, som bidrager til en reduktion i importen af fossile brændstoffer, og den indsats der er forslået ift. infrastrukturer, som alene medfører diversificeret import.

3F finder, at grønbogen er et godt initiativ, idet den integrerer forsyningssikkerhed og konkurrenceevne i en bæredygtig udvikling. 3F støtter udviklingen af en mere målrettet og struktureret strategi for forskning og demonstration vedrørende europæiske net. 3F mener også, at grønbogen lægger op til en revision af det europæiske energinet, så det i langt højere grad sikrer både bæredygtighed, forsyningssikkerhed og konkurrenceevne og udvikling, så det bidrager til at nå VE-målene. Samtidig vil det også have en positiv beskæftigelseseffekt.

Vindmølleindustrien støtter Kommissionens tiltag. Det er vigtigt med velfungerende europæiske energinet, særligt ift. at sikre et velfungerende indre marked for elektricitet. Kommissionen bør fokusere på de nødvendige investeringer, som bidrager til at gøre Europas energiforsyning mere bæredygtig og klimaneutral. Vindmølleindustrien ser gerne, at den danske holdning støtter fuldt op om europæiske tiltag for at fremme strategiske investeringer i europæiske elnet.

Danske Maritime finder, at grønbogens formuleringer om LNG bør udvides, så de ikke udelukker innovative teknologier. Konkret foreslår Danske Maritime, at EU beslutter også at

yde støtte til udvikling og implementering af nye teknologier til energinet, samt omtale af bedre udnyttelse af gasressourcer som nye højt prioriterede projekter, som EU bør støtte.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark kan generelt støtte initiativer der sigter på at forbedre de europæiske energinet. Af særlig dansk interesse er Baltic Interconnection Plan, som vil forbedre forsynings-sikkerheden i Østersøområdet og integrere el- og gasmarkedene. Fra dansk side lægger man dog generelt vægt på, at også tiltag der sigter på at mindske brugen af energi - dvs. energieffektiviseringer - prioriteres.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Afbrydelsen af gasforsyningerne fra Rusland gennem Ukraine primo januar 2009 har igen sat fokus på, hvor sårbare store dele af EU er overfor eksterne afbrydelser af gasforsyningen. Det formodes derfor, at der vil være generel opbakning til en styrkelse af energinettene i Europa.

En forøgelse af TEN-E budgettet kan muligvis møde modstand i nogle medlemslande, idet det enten kræver reallokeringer i EU's gældende budget eller enighed om forøgede indbetalinger fra medlemslandene.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Grundnotat uden høringsafsnit blev fremsendt til Folketingets Europaudvalg den 23. januar 2009.